

Minimikrav för handelsdokument vid transport inom Sverige

Detta dokument beskriver möjligheten att inom landet använda

- alternativa (digitala) system för överföring och lagring av den information som krävs för handelsdokument
- alternativa dokument i pappersform.

Grundkrav för handelsdokument

De flesta animaliska biprodukter och därav framställda produkter ska under transport inom EU åtföljas av ett handelsdokument. Det är den driftsansvarige¹ som ska ansvara för detta.

De krav som ställs på själva dokumentet framgår av EU-lagstiftningen.² Där anges att dokumentet ska innehålla vissa uppgifter och utfärdas i minst tre exemplar (ett original och två kopior). Originalet ska undertecknas och åtfölja sändningen fram till mottagaren. Avsändare och transportör ska ha varsin kopia. Transportören ska se till att originalet medföljer sändningen. Original och kopior ska sparas i minst två år.

Det standardiserade handelsdokumentet och ett antal förenklade blanketter finns på Jordbruksverkets webb.

Alternativa system och dokument

För sådana produkter som transporteras inom Sverige tillåter Jordbruksverket numera att uppgifterna överförs i elektronisk form eller i form av ett annat

¹ Definition på *driftsansvarig* återfinns i artikel 3 i förordning (EG) nr 1069/2009 och lyder: ”de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare.”.

² Kapitel III i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

dokument än de som Jordbruksverket erbjuder. Men detta är bara under förutsättning att följande uppgifter anges³ på ett tydligt sätt:

1. datum då materialet transporterades bort från anläggningen
2. beskrivning av materialet, däribland
 - a. identifiering av materialet enligt en av kategorierna 1, 2 eller 3⁴
 - b. djurart och särskild hänvisning till den tillämpliga punkten i artikel 10 i förordning (EG) nr 1069/2009 för kategori 3-material och därav framställda produkter som är avsedda att användas som foder
 - c. det eventuella numret på djurets öronmärke⁵
3. mängden material uttryckt i volym, vikt eller antal förpackningar
4. namn och adress för materialets ursprungsanläggning
5. ursprungsanläggningens godkännande- eller registreringsnummer som har utfärdats enligt den lagstiftning som reglerar animaliska biprodukter eller i tillämpliga fall livsmedels- eller foderlagstiftningen⁶
6. om sändningen är avsedd som foder
7. i tillämpliga fall typ av behandling och behandlingsmetod
8. om sändningen omfattas av kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001⁷
9. transportörens namn, adress och registreringsnummer⁸
10. mottagarens namn och adress och i tillämpliga fall det godkännande- eller registreringsnummer som har utfärdats enligt den lagstiftning som reglerar animaliska biprodukter eller i tillämpliga fall livsmedels- eller foderlagstiftningen.

Dokumentet ska fyllas i och undertecknas av den som är ansvarig för avsändandet. Namnteckningen ska ha en annan färg än den tryckta texten. Om det är digitala uppgifter ska det framgå att de lämnats av den som är ansvarig för avsändandet.

³ Enligt artikel 21 punkt 3 i förordning (EG) nr 1069/2009 och vidare i kapitel III punkt 4 och 6 f i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

⁴ Enligt artikel 8, 9 och 10 i förordning (EG) nr 1069/2009. Vid blandning av kategorier ska den kategori anges som är lägst (högst risk) avseende de i blandningen ingående biprodukterna.

⁵ Detta är bara relevant vid transport av hela djurkroppar av nöt, får eller get.

⁶ Förordning (EG) nr 1069/2009 eller Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 852/2004, (EG) nr 853/2004 eller (EG) nr 183/2005.

⁷ Kapitel IV i bilaga IV i förordning (EG) nr 999/2009 – den s.k. TSE-lagstiftningen.

⁸ Det registreringsnummer som utfärdats av Jordbruksverket eller av motsvarande myndighet i annat EU-land.

Om dokumentet är i pappersform ska originalet bestå av ett blad. Om mer text behövs måste dokumentet utformas så att det är en odelbar enhet. Det finns närmare information i lagstiftningen om hur man löser detta.⁹

Möjlighet att kontrollera spårbarheten

Uppgifterna om varje enskild sändning ska kunna kontrolleras av respektive kontrollmyndighet hos avsändare, transportör och mottagare.

Uppgifterna ska också kunna hämtas ut under själva transporten.

Risk för att olika system "kolliderar"

Innan ett nytt system tas i bruk är det bra att fundera över om det kan uppstå intressekonflikter. Till exempel kan avsändare, transportföretag och mottagare föredra att använda olika system. Det kan också bli så att en avsändare behöver använda olika system beroende på vem som är mottagare. Alternativt kan en mottagare tvingas gå in i olika system beroende på vem som är avsändare. Blir det för krångligt kan spårbarheten riskera att bli eftersatt. I vissa fall är det enklare med fysiska dokument, i synnerhet om det inte är frekventa sändningar.

Ansvar för den som tagit fram ett nytt system

Den som sjösätter ett nytt system måste ta ansvar för att användarna får den information de behöver om hur systemet fungerar. Det är viktigt för användare att kunna förklara för kontrollmyndigheten vid kontroll hur systemet används. De ska också kunna visa uppgifter om avsända, transporterade eller mottagna sändningar, beroende på vad som är relevant. Det är därför viktigt att reflektera över ansvarsförhållandet. Den som utfärdar handelsdokumentet (lägger in uppgifter i systemet) ansvarar för de uppgifter som läggs in är korrekta och måste ha förutsättningar att kunna göra rätt.

Att spara handelsdokument och föra register när alternativt system används

Driftansvariga som sänder, transporterar eller tar emot animaliska biprodukter eller därav framställda produkter ska föra register över sändningar och åtföljande handelsdokument.¹⁰ Om originalet/kopian av handelsdokumentet (uppgifter utplockade ur systemet) innehåller de uppgifter som krävs för registret och sparas så att det kan uppvisas vid kontroll räcker detta som register. Om ett alternativt system ägs av någon annan än den som använder det måste användaren själv ansvara för sitt register och kunna visas upp det i samband med kontroll. Detta kan

⁹ Kapitel III, punkt 6 i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

¹⁰ Enligt artikel 22 i förordning (EG) nr 1069/2009 och kapitel IV i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

vara i form av till exempel samlade e-postmeddelanden för de enskilda sändningarna som sänts ut från ett system.